



امتحانات متمرکز تکمیلی (سطح ۳)

تعداد سوالات: ۱۰ صبح	تعداد سوالات: ۱۴ عصر	تعداد سوالات: ۹۰ دقیقه
تعداد سوالات: ۱۰ صبح	تعداد سوالات: ۱۶ عصر	تعداد سوالات: ۹۰ دقیقه

نیمسال اول ۹۸-۹۷
رشته‌های تفسیر، تاریخ، فلسفه، کلام، اخلاق، امامت، مهدویت و ادبیات عرب ورودی مهر ۹۶

شماره نام خانوادگی	نوع مدرسه	نوع مدرسه
شماره نام خانوادگی دوم	نوع مدرسه	نوع مدرسه

مهر مدرسه

کد رهگیری:	۳۹۷۱/۱۱
تاریخ:	۱۳۹۷/۱۰/۲۷
موضوع:	اصول فقه ۳
کتاب:	اصول فقه مظفر
مدرس:	جلد سوم و چهارم از ابتدای «المقصد الثالث: مباحث الحجّة» تا ابتدای «الباب الخامس: حجّة الظواهر» (ص ۱۲۲-۷) به استثنای مباحث مقدمات دلیل انسداد تا ابتدای کتاب العزیر (ص ۵۲-۲۲)، مبحث دلیل حجّت خبر الواحد من الاجماع (ص ۹۶-۸۹)، بحث الباب الثالث الاجماع (ص ۱۲۵-۱۰۱)

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد پستی: شهر: استان:

۱- بنابر نظر مرحوم مظفر، اگر موضوع علم اصول را «ادله اربعه بما هی ادله» بدانیم، آن گاه موضوع مباحث حجّت، چه می‌شود؟ ص ۱۱

- الف. ذات الدلیل
- ب. ادله الاربعه
- ج. الدلیل بما هو دلیل
- د. الدلیل بما هو فی نفسه

۲- گزیننه صحیح درباره ارتباط «سنت» و «حدیث» کدام است؟ ص ۶۶

- الف. حدیث اعم از سنت می‌باشد.
- ب. این دو با هم مترادف می‌باشند.
- ج. این دو عام و خاص منوجه‌اند.
- د. حدیث، مثبت و ناقل سنت است.

۳- خروج خبر واحد از عموم آیه شریفه «وَمَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا» (نجم: ۲۸) از چه باب است؟ ص ۹۹

- الف. تقييد
- ب. تخصص
- ج. تخصيص
- د. حکومت

۴- نظر مرحوم مظفر^(ه) درباره نسبت بین «استحقاق مدح و ذم» با «استحقاق ثواب و عقاب» چیست؟ ص ۱۴۱

- الف. اولی مستلزم دومی است.
- ب. اولی اخص از دومی است.
- ج. اولی اعم از دومی است.
- د. اولی عین دومی است.

۵- آیا «حجّت اصولی» شامل «اصول عملیه» و «قطع» می‌شود؟ چرا؟ ص ۱۴ و ۱۷ - ۲ نمره

جواب: خیر، (۰/۵ نمره) زیرا حجّت اصولی چیزی است که متعلّقش را با جعل شارع اثبات می‌کند ولی اصول عملیه به دلیل نداشتن لسان اثبات واقع و حکایت از آن، متعلّق خود را اثبات نمی‌کنند بلکه فقط وظیفه‌ای را برای شاکّ تبیین می‌کنند، (۰/۷۵ نمره) و قطع نیز بدون جعل شارع متعلّقش را اثبات می‌کند پس حجّت اصطلاحی اصولی نیست. (۰/۷۵ نمره) [رساندن مفهوم کافی است.]

۶- عبارت «ولکن فی الحقیقه ان التعبير بوجوب متابعة القطع لا یخلو عن مسامحة ظاهرة منشؤها ضيق العبارة عن المقصود اذ یقاس علی الظن.» را با ذکر دلیل تبیین کنید. ص ۲۴ - ۲ نمره

جواب: حقیقت آن است که در عبارت «وجوب پیروی از قطع» نوعی تسامح و سهل‌انگاری وجود دارد، که منشأ آن نارسائی عبارت از رساندن مقصود است. و از قیاس قطع به ظن ناشی شده است. و آن اینکه اساساً برای قطع نمی‌توان پیروی و تبعیت مستقّلی در نظر گرفت، جز اخذ به واقعی که به آن قطع پیدا کرده‌ایم، چه رسد به اینکه این متابعت، وجوب مستقّلی غیر از وجوب اخذ به واقع مورد قطع، داشته باشد، یعنی وجوب اطاعت از حکم واقعی که توسط قطع معلوم و آشکار شده است. خواه آن حکم، وجوب باشد یا حرمت، یا حکم دیگری. زیرا بعد از آشکار شدن واقع دیگر چیزی باقی نمی‌ماند که شخص در انتظارش باشد. پس هرگاه واقع آشکار و معلوم شد باید آن را گرفت و بدان عمل کرد. (رساندن مفهوم کافی است.)

۷- نسخ را تعریف کنید و تفاوت آن با تخصیص را بنویسید. ص ۵۵ - ۲ نمره

جواب: نسخ عبارت است از رفع حکمی که واقعاً در شریعت ثابت باشد یعنی حکمی که مراد واقعی شارع بوده و مطلق انشاء شده است، با بیان دیگری از سوی شارع رفع شود به این معنا که زمان آن پایان یافته است و تفاوت آن با تخصیص این است که با آمدن مخصّص می‌فهمیم که حکم عام ثبوت واقعی نداشته و مراد واقعی شارع نبوده بلکه مراد ظاهری بوده است و مراد واقعی شارع همان حکم مخصّص است که با بیان دوم اعلام شده است پس در واقع رفعی محقّق نشده است. (رساندن مفهوم کافی است.)

۸- با توجه به عبارت «قد يتوهم ان جعل الاسوة في رسول الله، يدل على وجوب كل فعل يفعله؛ الا ما دلّ الدليل الخاص على عدم وجوبه في حقنا. و اجاب العلامة الحلي بان الاسوة عبارة عن الاتيان بفعل الغير لانه فعله على الوجه الذي فعله» توهم مذکور و جواب علامه حلی (ه)^(۵) به آن را بنویسید. ص ۶۷ - ۲ نمره

جواب: توهم: اینکه خداوند [در سوره‌ی احزاب] اسوه‌ی حسنه را در رسول خدا (صلی‌الله علیه و آله) قرار داده دلالت دارد بر وجوب انجام هر آن چه که ایشان انجام داده است. پس همه افعال ایشان بر ما واجب است؛ [هر چند که انجام آن فعل بر آن حضرت واجب نبوده باشد] مگر آن که دلیل خاصی اقامه شود و دلالت کند بر عدم وجوب فعلی از آن افعال در حق ما.

پاسخ علامه حلی (ه)^(۶): اسوه به این معناست که وقتی کسی کاری را انجام داد شخصی دیگر همان عمل را تکرار کند به خاطر اینکه اولی انجام داده است و باید بر همان وجهی انجام دهد که اولی انجام داده بود. لذا اگر نفر اول، آن فعل را وجوباً انجام داده باید نفر بعد هم وجوباً انجام دهد [تا تأسی به اسوه محقق شود] و اگر اولی استحباباً انجام داده دومی هم باید استحباباً انجام دهد نه وجوباً [و هکذا سایر وجوه]. [رساندن جواب با هر تعبیری کفایت می‌کند].

۹- استدلال به آیه «حرمت کتمان»، بر حجیت خبر واحد را توضیح دهید و اشکال آن را بیان کنید. ص ۸۵ - ۲ نمره

جواب: این آیه شریفه بیانگر این است که کتمان نمودن چیزی که برای همه مردم ظاهر و روشن است حرام است و در مورد چیزهایی است که قبول آن‌ها - کتمان شوند یا اظهار - واجب است؛ (۱ نمره) اشکال: در حالی که حجیت خبر واحد به این معنی است که اگر شخص اخبار دهنده، چیزی را که ظاهر نبوده اظهار و بیان نماید و احکامی را که برای دیگران معلوم نیست تعلیم دهد قبول آن بر دیگران واجب است. (۱ نمره)

۱۰- دلیل عقلی را تعریف کرده و توضیح دهید آیا عقل نظری می‌تواند دلیل بر حکمی شرعی قرار گیرد؟ ص ۱۳۳ - ۲ نمره

جواب: دلیل عقلی: عبارت است از هر قضیه عقلی که بتوان بوسیله آن حکم قطعی شرعی را ثابت نمود. (۱ نمره)

عقل نظری نمی‌تواند دلیل بر حکم شرعی قرار گیرد مگر به ضمیمه ملازمه حکم عقل با شرع که این حکم عقل را شارع هم قبول دارد زیرا احکام الهی توفیقیه است و به جز از طریق وحی و گفتار معصومین ثابت نمی‌شود و عقل نظری به تنهایی و بدون لحاظ ملازمات قادر به درک آن‌ها نیست. (۱ نمره)

* سؤال زیر مختصّ طلاب غیر حضوری مکاتبه‌ای می‌باشد:

۱۱- بنابر نظر مصنف (ه)^(۵) دو روایت «انّ دین الله لا یصاب بالعقول» و «انّ الله علی الناس حجّتين: حجة ظاهرة و حجة باطنة ... و أمّا الباطنة فالعقول» ناظر به چه معنایی هستند؟ ج ۳ و ۴ ص ۱۳۹ و ۱۴۰ - ۲ نمره

جواب: روایت اول بیانگر عدم استقلال عقل در درک احکام و ملاک‌های احکام است مانند کسانی که به قیاس و استحسان و اجتهاد به رأی اعتماد می‌نمایند (۱ نمره)

ولی روایت دوم بیانگر ارزش عقل در مسائلی است که جایگاه عقل ادراک آن‌هاست و بدون گمان و وهم آن‌ها را درک می‌کند. (۱ نمره)